

Alena BINDEROVÁ, *Soudnictví a kriminalita v Jindřichově Hradci na počátku 17. století*, České Budějovice 2012 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 40 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Bakalářská práce Aleny Binderové se pokouší analyzovat jedinou dochovanou tzv. rychtářskou knihu vedenou na počátku 17. století v Jindřichově Hradci. Na jejím základě se studentka měla zabývat kompetencemi a postavením rychtáře v jindřichohradecké městské správě a samozřejmě také zachycenými delikty. Svou kvalifikační práci si rozvrhla do jedenácti kapitol, které tvoří tři tematické celky. V prvním z nich v několika až příliš stručných oddílech podala kompilativně pojatý výklad o dějinách Jindřichova Hradce ve zkoumaném období, vývoji městského práva, městské správě ve zkoumané lokalitě a o kompetencích jindřichohradeckého rychtáře, v němž vycházela z instrukce Jáchyma Oldřicha z Hradce z roku 1597. Zajímavěji než letný přehled známých informací, někdy navíc ne zcela jasně formulovaných (o apelačním soudu na s. 4), působí poslední podkapitola této části věnovaná podobě a některým momentům z každodennosti města.

Následný výklad se již věnoval raně novověkým městským knihám dochovaným v Archivu města Jindřichův Hradec a zejména zkoumané rychtářské knize založené v lednu 1610 tehdejším rychtářem Janem Švendou zvaným Žádný. Jeho stručný biogram sestavený z literatury i jím vedené knihy dává poměrně plasticky nahlédnout do vztahů mezi tehdejšími představiteli městské správy. Možná zajímavější než spory mezi rychtářem a radou, jíž byl rychtář formálně podřízený, jsou informace o tom, že Žádný do knihy občas zapisovat i poté, co svůj úřad opustil (s. 14). Byla tedy kniha založena z jeho osobní iniciativy? Zapisoval-li do ní i nadále, tedy v době, kdy byl konšelem, znamená to, že k ní měl jakýsi „osobní“ vztah?

Vlastní jádro předkládané práce představují kapitoly náležející do třetí části, které jsou již věnovány vlastní analýze zkoumané rychtářské knihy. Studentka sice nejprve uvedla, jak často a kdy do ní rychtář v průběhu roku zapisoval, začít ale měla spíše celkovou kvantifikací (to, že kniha obsahuje 786 zápisů, se čtenář dozví až v *Závěru*). Poté se stručně zabývala průběhem projednávání civilních a trestních případů, kde se jí obecné informace podařilo doložit příklady ze zkoumaného pramene. Naprostá většina, téměř 70 % zaznamenaných případů, se týkala dlužných peněz a majetku, menší část pak zahrnovala trestní případy. O výši dlužných částek či skladbě majetku, kvůli kterému se jindřichohradečtí měšťané a další obyvatelé města dostali až před soud se ale autorka podrobněji nerozepsala. Následně s oporou v typologii

Jaroslava Pánka podala přehled trestních případů, jež se dostaly až před jindřichohradecký soud. Šlo o činy proti místní administrativě, životu a zdraví, majetku, cti a mravnosti. Poté ale následuje poněkud zvláštní kapitola, kam studentka zahrnula „ostatní“ případy, s jejichž zařazením do některé z předchozích skupin zřejmě měla problémy. Přinejmenším část z nich ale určitě patřila do posledního oddílu týkajícího se mravnosti, byť u některých déle trvajících případů je zřejmé, že přečinění postupně zasahovalo do více oblastí. Při svém výkladu studentka zmiňované případy alespoň stručně popsala a dokumentovala citacemi z analyzovaného pramene, nijak důkladně je ale neinterpretovala.

Kromě hlubšího zamyšlení nad vztahem Jana Švendy k jím založené soudní knize a důkladnějšího rozboru soudních případů v předkládané práci postrádám ještě jednu věc, a sice alespoň stručné zamyšlení nad hranicí kompetencí rychtáře a jindřichohradeckého městského soudu, který byl personálně totožný s městskou radou, v soudní oblasti. K zodpovězení této otázky by studentce kromě studované knihy mohly napomoci také radní protokoly (manuály), které se dochovaly ze stejného období, resp. pro léta 1604 až 1619.

Bakalářská práce Aleny Binderové představuje první, poněkud nasmělý pokus o zachycení podoby soudnictví v Jindřichově Hradci na počátku 17. století. K jeho hlubšímu poznání by jí v budoucnu mohla pomoci důkladnější analýza pramene i komparace s dalšími dochovanými písemnostmi. Předkládanou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **velmi dobrou**.

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 20.08.2012